

Lovforslag nr. L 130. Fremsat den 23. januar 1985 af industriministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om søfartsuddannelse

§ 1

I lov nr. 70 af 15. marts 1967 om søfartsuddannelse, som ændret ved lov nr. 339 af 26. juni 1975 og lov nr. 588 af 19. december 1980, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes efter *nr. 1*, som nyt nr.:

»2) Skibsassistenter.«.

Nr. 2-7 bliver herefter nr. 3-8.

2. I § 3 ophæves *2. pkt.*

3. I § 5, *stk. 2*, ophæves *2. pkt.*

4. I § 5, *stk. 3, 2. pkt.*, ændres: »§ 6, *stk. 2*, eller §§ 11, 13« til: »§§ 11-13«.

5. I § 6, *stk. 1*, udgår *nr. 5 og nr. 9*.

Nr. 6-8 og 10 bliver herefter nr. 5-8.

6. § 6, *stk. 2*, ophæves.

Stk. 3 bliver herefter *stk. 2*.

7. § 8 affattes således:

»§ 8. Yachtskippereksamen af 3. grad, fiskeskippereksamen af 3. grad, kystskippereksamen, sætteskippereksamen og skibsførereksamen kan kun aflægges af elever, der er indstillet af vedkommende skole eller kursus, der har forberedt dem. De pågældende skal endvidere opfylde de betingelser med hensyn til sejlads og uddannelse, som fastsættes af industriministeren.

Stk. 2. Yachtskippereksamen af 2. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået yachtskippereksamen af 3. grad. Yachtskip-

pereksamen af 1. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået yachtskippereksamen af 2. grad.

Stk. 3. Fiskeskippereksamen af 1. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået fiskeskippereksamen af 3. grad.

Stk. 4. Sætteskippereksamen kan kun aflægges af personer, der har bestået kystskippereksamen.

Stk. 5. Industriministeren kan fravige bestemmelserne i *stk. 1-4.*«

8. I § 9, *stk. 1*, udgår: »grad eller fiskeskippereksamen af 2.«.

9. § 9, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Ved en tillægsseksamen fastsat af industriministeren kan den, som har bestået fiskeskippereksamen af 3. grad, erhverve kystskippereksamen.«

10. I § 10, *1. pkt.*, ændres »styrmandseksamen« til: »skibsførereksamen« og i *4. pkt.* udgår: », 2.«.

11. Overskriften til § 12 og § 12 ophæves, og i stedet indsættes:

»Uddannelse af skibsassistenter

§ 12. Uddannelsen af skibsassistenter påbegyndes med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole eller et skoleskib.

Stk. 2. Den videre uddannelse foregår ved dæks- og maskintjeneste i handelsflåden og ved et erhvervsfagligt afslutningskursus for skibsassistenter på en søfartsskole.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) adgangen til at blive optaget på de i stk. 1 og 2 nævnte kurser,
- 2) betalingen for ophold på de nævnte kurser,
- 3) undervisningen på disse kurser, herunder undervisningens varighed og
- 4) vilkårene for, at kurser kan anses gennemført med tilfredsstillende resultat.«

12. § 13 ophæves, og i stedet indsættes:

»Uddannelse af dæksmandskab

§ 13. Uddannelsen af dæksmandskab påbegyndes med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole eller et skoleskib.

Stk. 2. Den videre uddannelse foregår ved dækstjeneste i handelsflåden og ved et erhvervsfagligt afslutningskursus for dæksmandskab på en søfartsskole.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) adgangen til at blive optaget på de i stk. 1 og 2 nævnte kurser,
- 2) betalingen for ophold på de nævnte kurser,
- 3) undervisningen på disse kurser, herunder undervisningens varighed og

4) vilkårene for, at kurser kan anses gennemført med tilfredsstillende resultat.«

13. § 17, stk. 1, affattes således:

»Uddannelsen af maskinmandskab påbegyndes med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole eller et skoleskib.«

14. I § 17 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) adgangen til at blive optaget på de i stk. 1 og 2 nævnte kurser,
- 2) betalingen for ophold på de nævnte kurser,
- 3) undervisningen på disse kurser, herunder undervisningens varighed og
- 4) vilkårene for, at kurser kan anses gennemført med tilfredsstillende resultat.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1986.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for Grønland med de afvigelser, som de særlige grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslaget fremsættes som en følge af de samtidigt hermed fremsatte forslag til lov om skibes besætning, en ny sønæringslov og lov om ændring af sømandsloven.

Den 19. december 1980 vedtog Folketinget en ændring af lov om søfartsuddannelse med henblik på at tilvejebringe det nødvendige lovgrundlag for ratifikation af den i London i 1978 vedtagne internationale konvention om uddannelsen af søfaren, om sønæring og vagthold (STCW-konventionen). Loven trådte i kraft den 1. marts 1984.

Der var i denne lov tale om mindre justeringer, som tiltrædelsen af konventionen nødvendiggjorde, men der blev fremsat ønsker om at afskaffe styrmandseksamen således, at skibsførereksamen blev den eneste kompetencegivende eksamen på dette niveau.

2. I forbindelse med forslaget om en ny lov om skibes besætning, foreslås det samtidig hermed at gennemføre en ændring af uddannelsen af styrmand/skibsfører.

Efter den gældende uddannelsesordning gennemgås dele af pensum først ved forberedelse til styrmandseksamen og derefter på et højere niveau ved forberedelse til skibsførereksamen.

Den foreslåede ændring medfører, at der ikke vil ske afbrydelse i undervisningen efter 2 års forløb for at afholde styrmandseksamen. Dette betyder et samlet 3-årigt uddannelsesforløb, som vil give bedre tid til indlæring af stoffet og hindre gentagelser i undervisningen. Resultatet må antages at blive en eksamen, der ligger på højere niveau end den nuværende skibsførereksamen.

Det findes ubetænkeligt at afskaffe styrmandseksamen, da det har vist sig, at kun en meget begrænset del af eleverne afslutter deres undervisning efter 2 år med styrmandseksamen. Tværtimod fortsætter stort set alle i skibsførerklassen og afslutter uddannelsen efter yderligere 1 års undervisning.

Der foreslås indført en uddannelse af skibsassistenter. Ved skibsassistenter forstås mandskab, der

er kvalificeret til at arbejde såvel på dækket som i maskinen. Uddannelsen foreslås etableret med træk fra uddannelsen af dæksmandskab og uddannelsen af maskinmandskab.

En besætningskategori, som den her omhandlede bliver anvendt i en række af de lande, dansk skibsfart konkurrerer med, og etableringen af en sådan uddannelse må derfor ses som et led i fastholdelsen af det traditionelt høje danske uddannelsesniveau.

3. Forslaget har været forelagt erhvervets parter.

4. De økonomiske konsekvenser af det samtidig hermed fremsatte forslag til en ny sønæringslov med krav om erhvervsfagligt afslutningskursus for matroser, motormænd eller skibsassistenter nødvendiggør en udvidelse af pladserne på disse kurser og medfører en forøgelse af de årlige driftsudgifter og tilskud på i alt ca. 5,5 mill. kr. og etableringsudgifter på ca. 1,5 mill. kr.

Det bemærkes, at det samlede behov for uddannelsespladser på afslutningskursus forbliver uændret, uanset fordelingen på matroser, motormænd og skibsassistenter.

Forslaget vil nødvendiggøre oprettelsen af 4½ lærerstillinger.

De nævnte beløb findes ved kompenserende besparelser på industriministeriets budget, ligesom stillingerne oprettes inden for ministerområdets personaleloft.

Forslaget skønnes ikke at indebære væsentlige administrative konsekvenser for direktoratet for søfartsuddannelsen.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der foreslås etableret en uddannelse som skibsassistent, hvorfor denne uddannelse er medtaget i opregningen over de uddannelsesområder, der omfattes af loven.

Til nr. 2 og 3

I forbindelse med, at maskinmesteruddannelsen den 1. januar 1984 ved bekendtgørelse nr. 653 af 21. december 1983 er overført til industriministeriets forretningsområde, er det direktøren for søfartsuddannelsen, der fører tilsyn med undervisningen på samtlige af loven omfattede øvelsesskibe, skoleskibe og kurser.

Til nr. 4

Ændringen er en konsekvens af forslagets nr. 6 og 11 og er i øvrigt redaktionel.

Til nr. 5

Det foreslås at afskaffe fiskeskippereksamen af 2. grad og styrmandseksamen.

Fiskeskippereksamen af 2. grad er foreslået afskaffet, da det i det samtidigt hermed fremsatte forslag til ny sønæringslov er foreslået at afskaffe sønæringsbevis som fiskeskipper af 2. grad.

Efter den gældende lov aflægges styrmandseksamen efter 2 års undervisning. Efter styrmandseksamen kan eleverne fortsætte i skibsførerklassen og efter yderligere 1 års undervisning indstille sig til skibsførereksamen. Ca. 95 pct. af de elever, der består styrmandseksamen fortsætter uden ophold uddannelsen til skibsførereksamen. De 5 pct., der forlader skolen med styrmandseksamen, bliver efter en vis fartstid skibsførere af 2. grad med ret til at føre skibe indtil 1400 BRT.

I forslag til ny sønæringslov foreslås det at afskaffe bevis som skibsfører af 2. grad.

En afskaffelse af styrmandseksamen vil betyde, at der kan tilrettelægges et bedre uddannelsesforløb end hidtil frem til skibsførereksamen. Man vil herefter have en navigatøruddannelse til brug i handelsskibe bestående af 3 eksaminer, nemlig en kystskippereksamen, en sætteskippereksamen og en skibsførereksamen. Der vil i et sådant system kunne skabes mulighed for ved en kort tillægsprøve at bestå sætteskippereksamen for de elever, der ikke måtte bestå skibsførereksamen.

Styrmandseksamen, der i en årrække indholdsmæssigt har været behandlet som en del af skibsførereksamen, blev i forbindelse med tilpasningen til STCW-konventionen ændret til en førereksamen under hensyn til de til denne eksamen knyttede rettigheder som skibsfører af 2. grad. Denne ændring af pensumkravene til styrmandseksamen har vist sig ikke at føre til et hensigtsmæssigt uddannelsesforløb til skibsførereksamen.

Overgangsbestemmelser for elever, der har påbegyndt en uddannelse vil blive fastsat i medfør af lovens § 23, stk. 3.

Efter at sætteskippereksamen af 1. og 2. grad er udgået og erstattet af én eksamen som sætteskipper, er pensum udvidet således, at uddannelsesstiden til sætteskippereksamen er udvidet fra 1 år til 1 år og 2½ måned.

Til nr. 6

Da opregningen af de fag, der skal undervises i på navigations- og skipperskolerne, ikke er udtømmende angivet og i øvrigt er fastsat af industriministeren i en bekendtgørelse udstedt i medfør af bestemmelserne i lovens § 11, nr. 1 og 2, foreslås bestemmelsen ophævet.

Til nr. 7

Det foreslås, at sætteskippereksamen kun kan aflægges af elever, der er indstillet af vedkommande skole eller kursus. Ændringerne er i øvrigt en konsekvens af, at styrmandseksamen og fiskeskippereksamen af 2. grad foreslås afskaffet.

Til nr. 8

Ændringen er en konsekvens af, at fiskeskippereksamen af 2. grad foreslås afskaffet.

Til nr. 9

I forbindelse med, at pensum til sætteskippereksamen er udvidet med 2½ måneders undervisning, vil det ikke længere være muligt for den, der har fiskeskippereksamen af 1. grad, ved en tillægsprøve at erhverve sætteskippereksamen. Bestemmelsen er derfor foreslået ophævet.

Til nr. 10

Ændringen er en konsekvens af, at styrmandseksamen og fiskeskippereksamen af 2. grad foreslås afskaffet.

Til nr. 11

Der foreslås etableret en uddannelse som skibsassistent. Ved en skibsassistent forstås et medlem af besætningen, der kan udføre arbejde både som matros og som motormand.

Med den foreslåede uddannelse er det hensigten at skabe mulighed for, at medlemmer af et enhedsmandskab kan arbejde såvel i maskinen som på dækket, og der vil derfor blive etableret et uddannelsesforløb, der påbegyndes med det eksisterende erhvervsfaglige grundkursus for søfarende. Efter en nærmere angivet praktiktid i handelsflåden, der påregnes styret ved hjælp af f.eks. en uddannelses-

bog, afsluttes med et erhvervsfagligt afslutningskursus for skibsassistenter indeholdende fag fra såvel afslutningskursus for dæksmandskab som fra afslutningskursus for maskinmandskab. I det samtidig hermed fremsatte forslag til lov om skibes besætning er indeholdt mulighed for at erstatte det traditionelle dæks- og maskinmandskab med skibsassistenter. Som det fremgår af bemærkningerne til lov om skibes besætning, er det ikke hensigten at lovfæste et krav om anvendelse af et sådant enhedsmandskab, men alene at give parterne mulighed for at anvende et dæks- og maskinmandskab helt eller delvis bestående af skibsassistenter.

Til nr. 12

Ændringerne til forslaget nr. 12 er redaktionelle.

Til nr. 13

Forslaget er en følge af, at det i forslaget til ny sønæringslov foreslås, at der stilles uddannelseskrav til ubefarne og befarne motormænd.

Til nr. 14

Forslaget svarer til forslaget nr. 11 og forslaget nr. 12. (§ 12, stk. 3, og § 13, stk. 3).

Bilag

I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget

1. I § 1 indsættes efter nr. 1, som nyt nr.:

»2) Skibsassistenter.«.

Nr. 2-7 bliver herefter nr. 3-8.

§ 1. Loven omfatter uddannelse af:

- 1) Navigatorer.
- 2) Dæksmandskab.
- 3) Kokke og hovmestre.
- 4) Restaurationsmandskab.
- 5) Maskinmandskab.
- 6) Radioekspedienter.
- 7) Fiskere.

2. I § 3 ophæves 2. pkt.

§ 3. Direktøren for søfartsuddannelsen fører tilsyn med undervisningen på de i § 2 nævnte skoler, øvelsesskibe, skoleskibe og kursus. Tilsynet med uddannelsen af maskinmandskab føres dog af undervisningsdirektøren for erhvervsuddannelserne.

3. I § 5, stk. 2, ophæves 2. pkt.

4. I § 5, stk. 3, 2. pkt., ændres: »§ 6, stk. 2, eller §§ 11, 13« til: »§§ 11-13«.

§ 5. ---

Stk. 2. Direktøren for søfartsuddannelsen deltager i rådets møder, men har kun stemmeret, såfremt han beskikkes som medlem. Undervisningsdirektøren for erhvervsuddannelserne deltager uden stemmeret i rådets møder, såfremt der behandles spørgsmål, der vedrører uddannelsen af maskinmandskab.

Stk. 3. Uddannelsesrådet skal afgive udtalelse i spørgsmål vedrørende søfartsuddannelsen, der forelægges det af industriministeren eller tilsynsmyndigheden. Udtalelse fra rådet skal indhentes, forinden der fastsættes regler efter § 6, stk. 2, eller §§ 11, 13 og 16-19, samt i spørgsmål om væsentlige ændrin-

ger i undervisningen og om uddannelsens tilpasning til søfartserhvervets behov. Rådet kan selv optage uddannelsesspørgsmål til behandling og afgive indstilling herom til ministeren.

5. I § 6, stk. 1, udgår nr. 5 og nr. 9.
Nr. 6-8 og 10 bliver herefter nr. 5-8.

6. § 6, stk. 2, ophæves.
Stk. 3. bliver herefter stk. 2.

§ 6. På navigations- og skipperskoler kan forberedes til følgende eksaminer:

- 1) Yachtskippereksamen af 3. grad.
- 2) Yachtskippereksamen af 2. grad.
- 3) Yachtskippereksamen af 1. grad.
- 4) Fiskeskippereksamen af 3. grad.
- 5) Fiskeskippereksamen af 2. grad.
- 6) Fiskeskippereksamen af 1. grad.
- 7) Kystskippereksamen.
- 8) Sætteskippereksamen.
- 9) Styrmandseksamen.
- 10) Skibsførereksamen.

Stk. 2. Der skal gives undervisning i følgende fag: arbejdsledelse, brandbekæmpelse, dansk, elektroteknik, engelsk, geografi og vejrlære, lastbehandling, maskinlære, naturlære, navigation, regning og matematik, skibsteknik og sømandskab, sundhedslære, søret samt søvejsregler og signalering, jfr. § 11, nr. 2. Såfremt udviklingen nødvendiggør det, kan industriministeren bestemme, at undervisningen også skal omfatte andre fag.

Stk. 3. For elever, der forbereder sig til en eksamen som omhandlet i stk. 1, bortset fra eksaminer som yachtskipper, skal en del af undervisningen foregå på et øvelsesskib under ledelse af en af skolens lærere.

7. § 8 affattes således:

»§ 8. Yachtskippereksamen af 3. grad, fiskeskippereksamen af 3. grad, kystskipper-

eksamen, sætteskippereksamen og skibsførereksamen kan kun aflægges af elever, der er indstillet af vedkommende skole eller kursus, der har forberedt dem. De pågældende skal endvidere opfylde de betingelser med hensyn til sejlads og uddannelse, som fastsættes af industriministeren.

Stk. 2. Yachtskippereksamen af 2. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået yachtskippereksamen af 3. grad. Yachtskippereksamen af 1. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået yachtskippereksamen af 2. grad.

Stk. 3. Fiskeskippereksamen af 1. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået fiskeskippereksamen af 3. grad.

Stk. 4. Sætteskippereksamen kan kun aflægges af personer, der har bestået kystskippereksamen.

Stk. 5. Industriministeren kan fravige bestemmelserne i stk. 1-4.

§ 8. Yachtskippereksamen af 3. grad, fiskeskippereksamen af 3. grad, kystskippereksamen og styrmandseksamen kan kun aflægges af elever, der er indstillet af vedkommende skole eller kursus, der har forberedt dem. De pågældende skal endvidere opfylde de betingelser med hensyn til sejlads og uddannelse, som fastsættes af industriministeren.

Stk. 2. Yachtskippereksamen af 2. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået yachtskippereksamen af 3. grad. Yachtskippereksamen af 1. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået yachtskippereksamen af 2. grad.

Stk. 3. Fiskeskippereksamen af 1. eller 2. grad kan kun aflægges af personer, der har bestået fiskeskippereksamen af 3. grad.

Stk. 4. Sætteskippereksamen kan kun aflægges af personer, der har bestået kystskippereksamen.

Stk. 5. Skibsførereksamen kan kun aflægges af personer, der har bestået styrmandseksamen.

Stk. 6. Industriministeren kan fravige bestemmelserne i stk. 1-5.

8. I § 9, stk. 1, udgår: »grad eller fiskeskippereksamen af 2.«.

9. § 9, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Ved en tillægseksamen fastsat af industriministeren kan den, som har bestået fiskeskippereksamen af 3. grad, erhverve kystskippereksamen.«

§ 9. Ved tillægseksaminer fastsat af industriministeren kan den, som har bestået kystskippereksamen eller sætteskippereksamen, erhverve henholdsvis fiskeskippereksamen af 3. grad eller fiskeskippereksamen af 2. eller 1. grad.

Stk. 2. Ved tillægseksaminer fastsat af industriministeren kan den, som har bestået fiskeskippereksamen af 3. eller 2. grad, erhverve kystskippereksamen og den, der har bestået fiskeskippereksamen af 1. grad, sætteskippereksamen.

10. I § 10, 1. pkt., ændres »styrmandseksamen« til: »skibsførereksamen« og i 4. pkt. udgår: », 2«.

§ 10. Den, som har bestået styrmandseksamen, anses at have bestået kystskippereksamen og sætteskippereksamen. Den, som har bestået kystskippereksamen, anses at have bestået yachtskippereksamen af 3. grad. Den, som har bestået sætteskippereksamen, anses at have bestået yachtskippereksamen af 1. grad. Den, som har bestået fiskeskippereksamen af 1., 2. eller 3. grad, anses at have bestået yachtskippereksamen af samme grad.

11. Overskriften til § 12 og § 12 ophæves, og i stedet indsættes:

»Uddannelse af skibsassistenter

§ 12. Uddannelsen af skibsassistenter påbegyndes med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole eller et skoleskib.

Stk. 2. Den videre uddannelse foregår ved dæks- og maskintjeneste i handelsflåden og ved et erhvervsfagligt afslutningskursus for skibsassistenter på en søfartsskole.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) adgangen til at blive optaget på de i stk. 1 og 2 nævnte kurser,
- 2) betalingen for ophold på de nævnte kurser,
- 3) undervisningen på disse kurser, herunder undervisningens varighed og
- 4) vilkårene for, at kurser kan anses gennemført med tilfredsstillende resultat.«

12. § 13 ophæves, og i stedet indsættes:

»Uddannelse af dæksmandskab

§ 13. Uddannelsen af dæksmandskab påbegyndes med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole eller et skoleskib.

Stk. 2. Den videre uddannelse foregår ved dækstjeneste i handelsflåden og ved et erhvervsfagligt afslutningskursus for dæksmandskab på en søfartsskole.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) adgangen til at blive optaget på de i stk. 1 og 2 nævnte kurser,
- 2) betalingen for ophold på de nævnte kurser,
- 3) undervisningen på disse kurser, herunder undervisningens varighed og
- 4) vilkårene for, at kurser kan anses gennemført med tilfredsstillende resultat.«

§ 12. Uddannelsen af dæksmandskab påbegyndes som regel med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole eller et skoleskib.

Stk. 2. Den videre uddannelse foregår ved dækstjeneste i handelsflåden og ved et erhvervsfagligt afslutningskursus for dæksmandskab på en søfartsskole.

§ 13. Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) adgangen til at blive optaget på søfartsskole og skoleskib,
- 2) betalingen for ophold på de nævnte skoler og skibe,

- 3) undervisningen på disse skoler og skibe, herunder undervisningens varighed,
- 4) vilkårene for, at kursus kan anses gennemført med tilfredsstillende resultat med henblik på udmønstring til vagtjeneste.

13. § 17, *stk. 1*, affattes således:

»Uddannelsen af maskinmandskab påbegyndes med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole eller et skoleskib.«

14. I § 17 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) adgangen til at blive optaget på de i stk. 1 og 2 nævnte kurser,
- 2) betalingen for ophold på de nævnte kurser,
- 3) undervisningen på disse kurser, herunder undervisningens varighed og
- 4) vilkårene for, at kurser kan anses gennemført med tilfredsstillende resultat.«

§ 17. Uddannelsen af maskinmandskab kan påbegyndes med et erhvervsfagligt grundkursus på en søfartsskole.

Stk. 2. Den videre uddannelse foregår ved maskintjeneste i handelsflåden og ved et erhvervsfagligt afslutningskursus for maskinmandskab.